

بیگ بنگ، فلسفه و خدا

جانر تاسلامان

بیگ بنگ، فلسفه و خود

تاسلامان، جانر / Taslaman, Caner

بیگ بنگ، فلسفه و خدا / نویسنده جانر تاسلامان؛ مترجم رامین کریمی

نشرسایلوا ۱۳۹۸ / شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۹۱۵-۷

عنوان اصلی: Big Bang Ve Tanrı...!

فروست: مجموعه مطالعات میان رشته‌ای.

موضوع: God -- Knowableness -- Philosophy

موضوع: خداشناسی -- فلسفه

شناسه افزوده: کریمی، رامین، ۱۳۶۷ -، مترجم

رده بندی کنگره: BL ۵۱ دیوی: ۱۰۰۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۰۴۳۱۰

www.ketab.ir

عنوان اصلی: بیگ بنگ، فلسفه و خود

نویسنده: جانر تاسلامان / مترجم: رامین کریمی

مجموعه مطالعات میان رشته‌ای / کتابخانه علم، فلسفه و خدا

نوبت چهارم / سوم / ۱۴۰۳ - تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه

چهارپاپ و صحافی: ترانه - شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۹۱۵-۷۴

همه حقوق چاپ و نشر برای نشرسایلوا محفوظ است.

نشانی: میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، لبافی نژاد غربی

پلاک ۲۱۱ / واحد ۳ تلفن: ۰۲۱-۶۶۱۲۸۶۴۱

نقل مطالب کتاب حاضر، صرفاً برای معرفی کتاب مجاز است. اسکن کتاب، تصویربرداری و انتشار تمام

یا بخش‌هایی از کتاب (چه در قالب PDF چه جزو و ...) غیراخلاقی و غیرقانونی بوده و نشرسایلوا به

موجب ماده ۲ قانون حمایت از حقوق مولفان و مصنفان، متخلفان را مورد پیگرد قانونی قرار خواهد داد.

همراه گرامی و خواننده نازین سایلاو...

اثری که در دست دارید، نخستین ترجمه از این کتاب است. نشر سایلاو در راستای سیاست کاری و تعهد اخلاقی خود، از انتشار آثار از پیش موجود در کشور خودداری می‌کند و صرفاً دست به انتخاب آثار برجسته‌ای می‌زند که پیش‌تر ترجمه و منتشر نشده‌اند. انتشار تکراری آثار، علاوه بر تضعیف ناشران گزیده‌کار به معنای از دست رفتن فرصت‌ها برای ترجمه و انتشار یکی از هزاران اثر برجسته ایست که هرگز به دست مخاطبان و علاقه‌مندان بالقوه خود نمی‌رسد. یادمان باشد یک دست صد اندارد. با حمایت از ناشران اول یک اثرو عدم استقبال از ترجمه‌های تکراری به بی‌بود سبد فرهنگی کشور کمک کنیم...

در آینده‌ای نزدیک، مطالعات میان‌رشته‌ای نه یک انتخاب که یک اجبار خواهد بود.

مطالعات میان‌رشته‌ای، دانش دو یا چند رشته‌ی علمی برای شناخت و حل مسائل مهم و چندوجهی باهم می‌شوند. در بسیاری از موارد، شناخت یک پدیده مهم از ظرفیت یک رشته بخصوص علمی و یا حتی موارد از حوزه علم خارج است و اینجاست که مطالعات میان‌رشته‌ای با عبور از مرزهای سنتی دانش، درک این پدیده‌ها را فراهم می‌سازد. مطالعات میان‌رشته‌ای، سیطره وسیعی از رشته‌هایی چون علوم ریاضی، روان‌شناسی تکاملی، آینده‌پژوهی و... گرفته تا تلفیق کلی تر حوزه‌هایی چون علم، فلسفه و هنر می‌گیرد.

سایلاو، به عنوان نخستین ناشر تخصصی مطالعات میان‌رشته‌ای در کشور، آثار مرتبط با این مجموعه بالب چند کتابخانه منتشر می‌کند: جهان مغز- فرگشت، انسان و جهان- فیزیک و فلسفه و...

اگر بیگبنگ، فلسفه و خدا را دوست داشتید، دیگر کتاب‌های کتابخانه علم، فلسفه و خدا از مجموعه مطالعات میان‌رشته‌ای نشر سایلوا را هم بخوانید...

- کوانتوم، فلسفه و خدا / جانرتاسلامان
- تکامل، فلسفه و خدا / جانرتاسلامان
- ۱۲ دلیل وجود خدا / جانرتاسلامان
- از داروین تا هیتلر / ریچارد ویکارست
- زاده شده برای ایمان / اندره بیوبکر
- ادعایی علیه واقعیت / دونالد هافمن
- ... و

فهرست مطالب

درباره نویسنده

۹ مقدمه‌ی مؤلف برای خواننده‌ی ایرانی

بخش اول

۱۲ تاریخچه پیش از تولد نظریه‌ی انفجار بزرگ

فصل اول

۱۳ تاریخ فلسفه وادیان پیش از بیگ بنگ

فصل دوم

۲۱ تاریخ علم پیش از طرح نظریه بیگ بنگ

بخش دوم

۳۱ نظریه‌ی انفجار بزرگ و علم

فصل سوم

۳۱ شواهد اصلی نظریه‌ی بیگ بنگ

فصل چهارم

۷۱ شواهد غیرمستقیم در حمایت از بیگ بنگ

فصل پنجم

۹۳ بررسی مدل‌های علمی جایگزین بیگ بنگ

بخش سوم

بیگ بنگ، تاریخ فلسفه را به محکمه می‌کشاند.

فصل ششم

بورسی دیدگاه پذیرش ازلی ماده و انکار خدا در پرتو بیگ بنگ

فصل هفتم

دیدگاه پذیرش ازلی هم ماده و هم خدا در پرتو بیگ بنگ

فصل هشتم

رویکرد آکنوسوفی (لامبری گرایانه)

فصل نهم

دیدگاه پذیرنده وجود خدا و خلقت ماده در پرتو بیگ بنگ

فصل دهم

برهان طراحی

منابع

درباره نویسنده

جانر تاسلامان، مقاطع دبستان و دبیرستان را در استانبول - شهری که در آن متولد شده بود - به پایان رسانید. پدرش، پزشکی حاذق و مادرش مهندس شیمی بود. با این حال، از همان دوران کودکی علاقه‌ی عجیبی به علوم طبیعی نشان می‌داد. جانر تاسلامان، تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته‌ی جامعه‌شناسی در دانشگاه بغازیچی به پایان رساند. در حین تحصیل در دانشگاه در حوزه‌هایی چون انسان‌شناسی، جامعه‌شناسی دین و جامعه‌شناسی علم به پژوهش می‌پرداخت. وی با بیان‌نامه «ارتباط بیگ بنگ با فلسفه و الهیات» در دانشکده‌ی فلسفه و ادیان دانشگاه مهره، موفق به دریافت درجه‌ی کارشناسی ارشد گردید. در ادامه‌ی دوران تحصیل، با بیان‌نامه خود در خصوص «ارتباط تکامل با فلسفه و الهیات» به دریافت درجه‌ی دکترا نهاد آمد و با نگارش کتابی به نام «کوانتم، فلسفه و خدا» دانشیار گشت. وی هم‌چنان بیان‌نامه خود با عنوان «اسلام در ترکیه در روند جهانی شدن» دکترای دوم خود را در دانشگاه علوم سیاسی استانبول اخذ کرد. دکتر جانر تاسلامان، با ادامه‌ی فعالیت‌های خود در دانشگاه‌های توکیو و آکسفورد موفق به اخذ درجه‌ی پست دکترا گردید. وی هم‌چنان به عنوان محقق در دانشگاه‌های هاروارد و کمبریج به ادامه‌ی پژوهش خود بر روی «ارتباط علم مدرن، فلسفه و خدا» اهتمام ورزیده است. وی در حال حاضر، به عنوان پروفسور فلسفه در دانشگاه بیلدیز تکنیک، فعالیت می‌کند. او مطالعات پست دکترای خود را ابتدا در دانشگاه توکیو و سپس در دانشگاه آکسفورد ادامه داد. نشر سایلاو، به عنوان ناشر رسمی این نویسنده در ایران فعالیت می‌کند.

مقدمه‌ی مؤلف برای خواننده‌ی ایرانی

آیا انفجار بزرگ، نظریه‌ای قابل قبول به شمار می‌آید؟ نظریه بیگ‌بنگ چه پیامدهای فلسفی و دینی را دربر دارد؟ آیا خدا وجود دارد؟ آیا خدا را می‌توان با استناد به داده‌های علمی و دلایل عقلی و منطقی اثبات کرد؟ به راستی، آیا قوانین علمی، پدیده‌های جهان و تمام جانداران براساس منطق تصادف به وجود آمده‌اند یا محصول آفرینشی هوشمندانه هستند؟ پاسخ‌هایی که به فراخور این پرسش‌ها داده خواهد شد؛ تأثیر بسیار مهمی بر باورهای ما و نیز در خصوص برداشت ما از مفهوم حیات، خواهد داشت.

بدون شک، چگونگی اندیشه‌ی بیگ‌بنگ ما به جهان بسیار مهم است. در واقع، نحوه‌ی نگریستن ما به جهان، نگرش ما در خودمان را، که جزئی از آن هستیم، نیز در برمی‌گیرد. نظریه‌ی بیگ‌بنگ به طرز شکل‌گیری دانش ما را درباره‌ی منشأ و ساختار جهان افزایش داده و باعث شناخت هر چیزی می‌شود که بیشتر ما از آن شده است. نظریه بیگ‌بنگ تشکیل جهان را از نقطه‌ای تکین و فوق العاده داغ و چگال؛ انساط مدام و بی وقفه‌ی جهان و به پیرو این انساط، کاهش دما و چگالی و در نتیجه، شکل‌گیری تمام مراتب جهان از دنیای زیراتمی تا دنیای ستارگان را تبیین می‌کند. در تمام کتاب، عبارات «انفجار بزرگ» و «نظریه‌ی انفجار بزرگ» را در این معنا به کار برده‌ام.

در کنار تبیین‌های علمی بیگ‌بنگ، نتایج به دست آمده از آن در حوزه‌های فلسفه و ادیان بسیار حائز اهمیت است. طی سده‌های اخیر، حائل‌های عظیمی بین فلسفه و ادیان کشیده شده است. بسیاری از دانشمندان در خصوص چگونگی تشکیل جهان و ساختار آن به چنان اتفاق نظری دست یافتند که لزومی به تطبیق و تعمیم داده‌های علمی خود بر نتایج حوزه‌های الهیات و

فلسفه نمی دیدند. بسیاری از فیلسوفان از رویکردی نظری تعقیب داده های علمی دوری گزیدند و بسان سنت فلسفه‌ی زبان پوزیتیویست^۱، تحت تأثیر سنت‌های جدیدتر به تبیین فلسفه با زبان پرداختند. بسیاری از الهیات‌دانان نیاز از ورود به عرصه‌ی تحقیقات علمی اجتناب کرده و به حفظ دیوارهای کشیده شده میان علم، فلسفه و ادیان اصرار ورزیدند.

حقایق مرتبط با حوزه‌های فلسفه، دین و علم نمی‌تواند با هم در تضاد باشند، بلکه فلسفه‌ی نادرست، دین نادرست و یا علم نادرست می‌تواند موضوع مورد بحث باشد. پر واضح است دیوارهای حائل بین این حوزه‌ها، به منظور جلوگیری از دخالت در نشان دادن نادرستی‌های محصور در این دیوارها و نیز محافظت هر حوزه از صلاحیت خود کشیده شده است. این رویکرد، خود، به ناتوانی در استنباط تابع ضروری از داده‌های علمی، خفگی در شباهات فلسفی و نیز ورود خرافه‌های بی‌حلوچی در حوزه‌ی دین انجامیده است.

در این اثر، برای اجتناب از این دست نتیجه‌گیری‌های محذور و پراشکال، قلمرو فلسفه و دین و علم را توأمان برمی‌خواهیم کنیم. در دو بخش نخست کتاب، به بازشناسی تاریخ فلسفه و علم پیش از تولد نظریه انججار بزرگ پرداختم. هدفم از این بازشناسی، پژوهش نگاه خواننده از دید تاریخی به انججار بزرگ است. در بخش‌های سوم و چهارم و پنجم، به موشکافی دلایل اصلی و جانبی نظریه‌ی انججار بزرگ و پاسخ‌های داده شده به اعتراضات علمی علیه این نظریه پرداختم. این سه بخش بیشتر با داده‌های علمی بیگ بنگ مرتبط است.

در چهار بخش بعدی، تاریخ فلسفه و ادیان را در پرتوی بیگ بنگ بررسی کردم. تلاش کردم درستی یا نادرستی فرضیه‌های طرح شده را در مناظره‌های معمول در خصوص وجود یا عدم وجود خدا و ازلی بودن یا نبودن جهان در مقایسه با بیگ بنگ بررسی کنم؛ و این چنین، قضاوت درباره‌ی این مناظره‌ی چندین هزار ساله را به محکمه بیگ بنگ سپردم. در واپسین بخش کتاب، به بررسی مسئله‌ی

وجوب یا عدم وجوب آفرینش هوشمندانه در شکل‌گیری کائنات و بیگ‌بنگ پرداختم. در تمام مراحل نوشتمن، تلاشم بر افزایش اطلاعات و دانش خواننده در خصوص مناظرات مهم تاریخ علم، فلسفه و ادیان بوده است.

این کتاب پس از نگارش به ترکی به زبان‌هایی چون انگلیسی، بوسنیایی و آلبانیایی ترجمه شده بود. زمانی که رامین کریمی به عنوان فردی که احاطه‌ای خاص بر حوزه‌های فلسفه و تئولوژی دارد، به منظور ترجمه کتابم به فارسی با من تماس گرفت؛ از ترجمه این کتاب به یکی از زبان‌های مهم بسیار خوشحال شدم. اکنون، با احساس غرور و خوشحالی ناشی از پایان ترجمه این کتاب، از مترجم این کتاب و نیز تمام کسانی که در چاپ آن سهمی داشته‌اند صمیمانه تشکر می‌کنم. در این بین، می‌خواهم خبر ترجمه دیگر آثار آکادمیک مرتبط با حوزه‌های علم-فلسفه حدیث را با شما سهیم شوم. تکامل، فلسفه و خدا، کوانتوم فلسفه و خدا و ۱۲ دلیل وجود خدا از جمله‌ی این آثارند. از شما خوانندگان عزیز هم بابت توجهتان به این کتاب تشکرم.

جانر تاسلامان